

Visitationspredikan Torsåkers församling 11 september 2022
Trettonde söndagen efter trefaldighet: Medmänniskan
Temat för visitationen: Livets mänskliga relationer

”Om ni skulle göra en reklamkampanj för Torsåker – vad skulle ni lyfta fram då?” Den frågan ställde jag till eleverna i årkurs 6 på Solbergaskolan i onsdags och jag fick många kloka svar. ”Skolan” svarade någon, ”åkrarna och den vackra naturen” sa en annan. ”Alla fina människor”, sa en tredje och sedan var det andra som sa ”fotbollen” och ”kyrkan”. Nu, när visitationen närmar sig sitt slut, kan jag konstatera att allt det som sjätteklassarna räknade upp som lämpliga infallsvinklar för en reklamkampanj också har ingått i visitationsprogrammet.

Jag har fått förmånen att besöka många utrymmen och mötesplatser som används för det som har varit temat för biskopsvisitationen: ”Livets mänskliga relationer”. Här i Torsåker ligger kyrkan, församlingshemmet, kyrkogården och pastorsexpeditionen mitt i byn. Både bokstavligt och bildligt talat har ni som församling tillgång och tillträde till en mängd platser och sammanhang där människor samlas för att möta varandra och även Gud.

Om vi ser oss omkring här i kyrkan upptäcker vi några av dem. Här framme i koret finns ”Lillkyrkan” där åkrarna och den vackra naturen utgör en altartavla som inbjuder till meditation. Längst bak i kyrkan finns förberedelserummet, Mariakapellet och kaffeborden där människor kan mötas för bön, vardagligt småprat eller dopsamtal. Uppe på orgelläktaren finns lite mer hemlighetsfulla skrymslen, utom synhåll för oss som sitter här nere. Där kan man träffas några stycken för att prata lite mer i skymundan. Högre upp i tornet finns ännu fler utrymmen. Dem har jag inte fått besöka av säkerhetsskäl men kyrkorådets ordförande Staffan har berättat att där uppe kan det bli ett väldigt drag under galoscherna.

På agendan för dagens högmässa finns en bild av kyrkan mitt i byn. Ni är många som dagligen lyfter blicken för att titta på tornet. På bilden ser vi hur arbete på hög höjd utförs på ett säkert sätt. Fotot togs nyligen när kyrkklockorna reparerades. Många gånger under visitationen har människor spontant uttryckt sin glädje över att hela Torsåker numera lever i samma tidszon. Klockorna på kyrktornet visar inte längre olika tider i olika väderstreck.

Kyrkklockornas renovering har gjort mig extra uppmärksam på tidszonerna här i Torsåker. Jag har märkt att historien – den tid som har förflutit – är ovanligt närvarande i era vardagliga samtal här. Ni håller ni liv i berättelserna om dem som levde här förr i tiden. Jag har fått boken som gavs ut när Solbergaskolan fyllde 100 år. Jag har fått minnesmagasinet som trycktes när Torsåkers IF firade sitt 110-årsjubileum. På kyrkogården har jag tittat på de gamla fotografierna som finns uppsatta vid några av gravarna och i kvällsandakten i torsdags berättade de unga ledarna om paret som testamenterade sina tillgångar till bygdens barn.

Kyrkofullmäktiges ordförande Annika har då och då under visitationen återkommit till bilden av en kedja. Ni som lever i Torsåker idag förvaltar ett arv som ni får bära vidare till kommande generationer. När man håller ett arv levande tillförs ibland något nytt och det händer också att något gammalt plockas bort. Annika har berättat för mig om föreningar som har funnits här tidigare och som nu har lagts ner eftersom de inte längre var lockande mötesplatser för livets mänskliga relationer. De berättelserna är betydelsefulla eftersom de kan väcka frimodighet i nuet. Precis som bibeltexterna som vi får lyssna till idag handlar de om modet att lämna något gammalt, beprövat och invariant för att tänka och leva på ett nytt sätt. Rubriken för den här söndagen är ”Medmänniskan”. Vi får lyssna till Jesus som säger att vi behöver vara beredda att hjälpa varandra på ett gränsöverskridande och överflödande sätt. Vi

ska inte bara ska hälsa vänligt på våra släktingar utan också på dem som inte tillhör våra kretsar. Vi ska inte bara älska våra vänner utan också våra fiender. Vi får gärna ge mer än vad som behövs eller efterfrågas. I den gammaltestamentliga texten betonas att vi som är rika har ett ansvar också för de fattigas välbefinnande och aposteln Paulus framhåller att det inte farligt att stå i skuld till någon om det gäller kärleken till varandra. Han citerar både Jesus och Gamla testamentet när han skriver: ”Du ska älska din nästa som dig själv.”

Under visitationen har jag fått möta mycket av den gränsöverskridande nästankärlek som finns i Torsåker. I den tid som är nu bjuder sopplunchgruppen på mat och gemenskap som lockar besökare ända från Gävle. I secondhandbutiken vid pastorsexpeditionen kan också den som inte har så mycket pengar få kläder. I skaparverkstaden sticker äldre människor sockor som delas ut till dem som är yngre – till dopbarn och konfirmander. Den internationella gruppen bistår utsatta människor i andra länder. Nätverket ”Allt för Torsåker” som församling sammankallar och satsningen ”Gemenskap Torsåker” som fotbollsföreningen driver är också uttryck för er vilja att överskrida och överbrygga gränser i er omsorg om varandra.

Gud handlar på samma sätt. Gud överskrider gränser när Gud blir människa i Jesus Kristus. Som kyrka har vi ett särskilt ansvar för att vårda förtrogenheten med och nyfikenheten på den gudomliga dimension av livets mänskliga relationer som Kristus öppnar upp.

Också idag får vi umgås och samtala med Jesus som föddes som vår medmänniska vid den tid då Kråknäsjärnet tillverkades. Han utbildades till snickare och precis som många av er som bor här i Torsåker arbetade han i familjeföretaget. Han umgicks med sina fiskeintresserade vänner och när han berättar om Gud är det han säger ofta ett inslag i vardagliga samtal om sådd och skörd, blommor och fruktträd, får och getter, städning och brödbak. Jesus talar om ämnen som vi också har berört när vi har samlats runt kaffeborden och njutit av de hembakade godsakerna under biskopsvisitationen. Vår gudsrelation ligger alltså inte vid sidan av vårt vanliga umgänge med varandra. Jesus är här hos oss – som vår medmänniska – också idag och i framtiden. Mitt i livets mänskliga relationer och medan vi ägnar oss åt våra vardagliga sysslor hjälper han oss att upptäcka och utforska vår gränsöverskridande samhörighet med Gud och varandra.

Framtiden är en tidszon som står högt upp på dagordningen när det är biskopsvisitation. Under de dagar som jag har varit här har vi tillsammans lyft blicken för att ta höjd inför den tid som kommer – precis som bilden på gudstjänstagendan illustrerar. Vi har funderat över vad som skulle kunna vara ett välkommet lyft för Torsåkers församling.

En förhoppning som har uttrycks under visitationsdagarna är att utrymmena här i Torsåkers kyrka i framtiden ska fyllas av en variationsrik mångfald av samtal mellan Gud och människor. Jag tror att ni gör något mycket viktigt när ni förbereder för en sådan verksamhetsutveckling. Precis som rektorn och lärarna som jag mötte när jag besökte Solbergaskolan tror jag att det här i Torsåker finns ett uppdämt eller oförlöst behov av att få prata om sådant som ingen vill lyfta fram i en reklamkampanj. Vi behöver alla då och då få sätta ord på det som har blivit tokigt, det vi är rädda för, det vi undrar över och brottas med, det vi lider av och det som gör oss ledsna. Sådana samtal kan vara allvarliga och jobbiga ibland, men de måste inte alltid vara det. Man behöver inte sitta stilla på en stol och svettas som forna tiders präster gjorde när en biskopsvisitation skulle avslutas. Det påmindes vi om i torsdags när vi tillsammans gjorde en discgolf-runda till ”Vindarnas tempel”. Då fick jag en alldeles egen disc med en bild av Torsåkers kyrka på. Precis som alla andra siktade jag på korgarna när jag kastade min disc – och till slut hamnade den också där – men

det var inte prestationerna utan livets mänskliga relationer som stod i centrum den här kvällen. Discarna flög ofta kors och tvärs. De hamnade i buskarna och träden men ingen behövde skämmas. Atmosfären var uppmuntrande, inbjudande och tillåtande. Det var oändligt högt i tak eftersom vi befann oss under himlen.

Goda samtal om stora frågor kommer ofta spontant när man gör något annat i en trygg miljö där man erfar att hela ens jag får plats – inte bara de sidor av mig själv som passar in i en reklamkampanj. Till Gud och till kyrkan får jag komma precis som jag är och jag går inte alltid härifrån i samma skick som jag kom. Ett gudstjänstfirande som rymmer hela människan påverkar oss och livets mänskliga relationer. När Gud berör oss genom ord, toner, dofter, rörelser och tystnad öppnar Gud upp utrymmen eller ytor som finns inom oss – precis som ni har öppnat upp och städat fram ”Lillkyrkan” och skrymslena uppe på orgelläktaren. I de utrymmena kan Gud odla fram något nytt eller ta sticklingar från det gamla.

En förhoppning inför framtiden som jag har uttryckt under visitationen är att ni som är engagerande i Torsåkers församling – som anställda, förtroendevalda och ideella – inte bara ska få goda möjligheter att samtala om församlingslivets utveckling med varandra. Jag vill att ni också ska få tänka tillsammans med medmänniskor som är engagerade i en annan församling. Vid ett par tillfällen under visitationen har ni påmint mig om att Hofors har en helt annan kultur än Torsåker. Jag vet att ni har goda kontakter med Hofors församling och Ovansjö-Järbo pastorat. Det utbytet får ni gärna utveckla. Men som en uppföljning av biskopsvisitationen vill jag se något som snarast kan beskrivas som församlingsvisitationer. Jag vill att ni som är Torsåkers församling åker till Östervåla-Harbo pastorat på studiebesök och att ni sedan bjuder in dem till er.

Det finns många likheter mellan Östervåla-Harbo pastorat och Torsåkers församling som gör att jag är övertygad om att ni, inspirerade av den här söndagens bibeltexter, kan bistå varandra på ett gränsöverskridande sätt. Till exempel tror jag att ni skulle ha stort utbyte av att få tala om och titta på olika möjliga samarbetsprojekt som kyrkan och skolan gemensamt kan driva.

Det är viktigt att den som blir kyrkoherde här i Torsåker får förmånen att leda medarbetare som tillsammans, frimodigt och regelbundet reflekterar över vad det innebär att vara församling utifrån den mindre församlingens förutsättningar. Sådana samtal växer lättare fram och flyter lite bättre om man då och då får en näringsinjektion utifrån. Det tror jag att ni kan få av Östervåla-Harbo pastorat och det tror jag att ni kan ge dem. Det ni har odlat fram här kan ni skänka som sticklingar dit. Det som bär frukt där kan ni kanske inympa också här.

Det händer väldigt mycket i Torsåker. Ni är många som har idéer och ni kan omsätta dem i praktiken. Ni ligger inte på latsidan. Just därför vill jag avsluta min visitationspredikan med ett citat från Kronblom. På väggen ovanför hans kökssoffa finns en bonad med texten: ”Vila idag, arbeta imorgon.” Ni ska alltså inte resa i väg till Östervåla-Harbo nu på en gång. Idag får vi i stället ta höjd inför framtiden på ett annat sätt. Vi får utforska djupen i vår gränsöverskridande gemenskap med Gud och varandra genom att fira högmässa tillsammans. Här i kyrkan får vi vila ut, fylla på och tacka Gud för den medmänsklighet som vi har fått ta emot och som vi får ge också i framtiden. Vår medmänskliga Kristus finns mitt ibland oss. Han kommer till oss i livets mänskliga relationer och i nattvardens bröd och vin. Genom alla tider samlar han åt sig ett folk och lovsången till hans ära ska aldrig tystna. Också nu får lovsången utrymme här i Torsåkers kyrka när jag säger ”amen”.

Karin Johannesson, biskop i Uppsala stift.